

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินชีวิตประจำวันของทุกคน จำเป็นต้องมีการสื่อสารกับบุคคลต่างๆ อยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในยุคสังคมสารสนเทศไร้พรมแดนในปัจจุบันมีเทคโนโลยีสมัยใหม่เกิดขึ้นมากมาย ทำให้การติดต่อสื่อสารมีช่องทางที่หลากหลาย และมีความสะดวกมากขึ้น ทั้งการติดต่อด้วยโทรศัพท์เคลื่อนที่ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น ไม่เว้นแม้แต่การศึกษาในปัจจุบันก็มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสื่อสารการศึกษามากขึ้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุว่า การศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรคัจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาไว้ 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) การศึกษานอกระบบ (Non Formal Education) และ การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) โดยครอบคลุมจำนวนนักเรียนที่เป็นเยาวชนของชาติจำนวนมาก ข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ ระบุว่า ในปีการศึกษา 2555 มีผู้เรียนที่ศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนรวมจำนวน 9,574,702 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2556 : 21) จากจำนวนดังกล่าวย่อมแสดงถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนที่ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีความรู้ความสามารถเพื่อการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยต่อไปในอนาคต

การจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา มีพัฒนาการของกระบวนการเรียนการสอน และช่องทางการถ่ายทอดเนื้อหาสาระตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนมีจำนวนมากขึ้น แต่ผู้สอนมีจำนวนจำกัด ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาเพื่อการศึกษาระบบโรงเรียนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งทั้งในด้านของงานบริหาร งานวิชาการ และงานบริการของสถานศึกษาในระบบโรงเรียน

สื่อการสอนถือเป็นสิ่งที่มีบทบาทต่อกระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ด้วยคุณสมบัติของสื่อเป็นตัวกลางในการนำสารหรือเนื้อหาถ่ายทอดไปยังผู้เรียน ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้เรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มีเจตนารมณ์ที่ต้องการเน้นย้ำว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก การจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล การยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญกับสถานการณ์ และสามารถ

ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 39-40) ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ตามแนวปฏิรูป การศึกษาเพื่อให้คนในสังคมมีความรู้คู่คุณธรรม จึงนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการศึกษา และ เป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการและ มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ข้อ 5 กล่าวไว้ว่า ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ ดังนั้น สื่อการสอนจึงมีความสำคัญใน กระบวนการเรียนการสอน โดยทำหน้าที่เป็นตัวนำความต้องการของผู้สอนไปสู่ผู้เรียนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว สื่อการสอนจึงมีความสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ 2545 : 12-14)

การศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดเวลา ซึ่งรวมถึงอิทธิพลของสภาพแวดล้อมด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้สอนและผู้เรียนในระดับ ประถมศึกษาต้องสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาในการเชื่อมโยงข้อมูล และผู้คนหลายสิบล้านคนทั่วโลกเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารในเวลาอันสั้น การศึกษาหาข้อมูลและการเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพียงแต่ปลายนิ้วสัมผัส โดยอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) เกิดเป็นการเรียนรู้ผ่านการสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ผู้คนสามารถติดต่อสัมพันธ์กันผ่าน จอคอมพิวเตอร์มากยิ่งขึ้น ข้อมูลข่าวสารความรู้จึงกลายเป็นกุญแจสำคัญไปสู่อำนาจและความมั่นคง ของประเทศและเป็นกุญแจที่จะไปสู่ข้อมูลข่าวสารความรู้ ก็คือ "การศึกษา" (ปริญา เชาวนาชัย 2557 : ออนไลน์)

นอกจากนี้การที่ผู้สอนและผู้เรียนสามารถใช้ไอซีทีให้เกิดประโยชน์สูงสุดในทางสร้างสรรค์ แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการส่งเสริมด้านพื้นฐานการศึกษาของเยาวชนไทย ซึ่งน่าจะมีส่วนช่วยใน การแข่งขันของไทย ในเวทีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เพราะเมื่อพิจารณาด้านปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยที่ไทยมีลำดับไม่ค่อยดีในการพัฒนาเพื่อที่เข้าสู่การแข่งขัน คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับสุขภาพและ การศึกษาพื้นฐานของประชาชน และปัจจัยที่ทำให้ไทยมีประสิทธิภาพในการพัฒนาค่อนข้างต่ำก็คือ ความพร้อมด้านเทคโนโลยี และการศึกษาในระดับสูง (ศูนย์ข้อมูลความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : ออนไลน์)

กระทรวงศึกษาธิการได้อธิบายกรอบแนวคิดของโรงเรียนที่นำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการ การศึกษาไว้ว่า "เป็นโรงเรียนที่นำเอาสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษาทั้ง ในด้านพัฒนาองค์ความรู้ กระบวนการจัดการศึกษาและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สร้างคนรุ่นใหม่ให้เป็น คนดี คนเก่ง มีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้และ พัฒนาองค์ความรู้ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งส่วนหนึ่งจะเป็นการสอนทางไกลผ่าน ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีทั้งในเวลาและนอกเวลาการเรียนการสอน ทำให้ระบบการเรียนรู้มีความ สมบูรณ์มากขึ้น ช่วยผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางด้านฐานะและความพร้อมมากขึ้น รวมทั้งมีศักยภาพ

ต่างกันได้ ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ตลอดเวลา และสามารถปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมได้

การนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการศึกษา เป็นการนำเทคโนโลยีมาปรับปรุงการเรียนรู้เพื่อช่วยการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของเด็กไทย โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อช่วยเปลี่ยนสังคมไทยไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การประกันโอกาสของผู้เรียนที่จะถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเชื่อมโยงสังคมไทยเข้ากับสังคมโลกเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 1)

จากข้อมูลทางสถิติ พบว่า แนวโน้มการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตของประชาชนอายุ 6-14 ปี ในระหว่างปี 2548-2554 ปรากฏว่าสัดส่วนผู้ใช้คอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 24.5 เป็น 32.0 สัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.0 เป็น 23.7 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2555 : 1) ดังนั้นในอนาคตข้างหน้าคาดว่าประเทศไทยจะมีเยาวชนที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบอินเทอร์เน็ตมากขึ้นเรื่อยๆ นำไปสู่การพัฒนาตนเองและประเทศชาติต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ (สำนักนายกรัฐมนตรี 2554 : ๕)

นอกจากนี้ โดยมติคณะรัฐมนตรี ในวันที่ 22 มีนาคม 2554 ได้มีมติเห็นชอบในหลักการของ “กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทย ICT2020” โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 6 : พัฒนาและประยุกต์ไอซีที เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม โดยสร้างโอกาสและการเข้าถึงทรัพยากรและบริการสาธารณะต่างๆ ให้มีความทั่วถึงและทัดเทียมกันมากขึ้น โดยเฉพาะบริการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีสุขภาวะที่ดี ได้แก่ บริการด้านการศึกษาและบริการสาธารณสุข (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2554: 52)

หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาของไทยตระหนักถึงความสำคัญของการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559 ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้มีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุงฯ จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา
2. เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้
3. เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งสามประการดังกล่าว ประกอบกับการคำนึงถึงทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคตที่เน้นการใช้ความรู้เป็นฐานของการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประชากร สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงได้กำหนดแนวนโยบายในแต่ละวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อที่ 3 มีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ “เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมทางสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคม คุณธรรมภูมิปัญญา และการเรียนรู้ มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษาและการเรียนรู้ มีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมทั้งความร่วมมือในภูมิภาคและกับนานาชาติมากขึ้น อันจะนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการอยู่ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุข มีการพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน” โดยมีแนวนโยบายที่ 3.1 ที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ พัฒนาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2553 : 43)

ในยุคของการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ส่งผลให้การสื่อสาร การศึกษานับเป็นศาสตร์ที่มีความจำเป็นกับการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากครู และนักเรียนต่างต่างต้องใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการแสวงหาความรู้ทั้งเนื้อหาในหลักสูตร และความรู้เพื่อใช้ประกอบอาชีพในอนาคต เนื่องจากปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการสื่อสารอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการศึกษามากขึ้น ปัจจัยนี้ส่งผลให้ครูต้องเรียนรู้ และมีทักษะในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เมื่อพิจารณาจากนโยบายของภาครัฐ พบว่า กระทรวงศึกษาธิการมีโครงการแท็บเล็ตพีซีเพื่อการศึกษาไทย (One Tablet per Child) โดยในปีการศึกษา 2555 กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาสำหรับการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และมีการขยายการใช้งานในระดับอื่นๆ ต่อไป กระทรวงขยายตัวของการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา ซึ่งเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนึ่งไม่ใช่เพียงแต่การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเท่านั้น ในอนาคตจะขยายวงกว้างและมีการใช้ในสถานศึกษามากขึ้น

เมื่อพิจารณาแนวทางการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ครูประถมศึกษาส่วนมากใช้กระบวนการสื่อสารการศึกษาด้วยวาจาเพื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนทั่วไป ซึ่งเป็นการสื่อสารการศึกษาที่เกิดขึ้นมีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนนักเรียนที่มากขึ้น ทำให้ครูประถมศึกษาไม่สามารถสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในการเรียนให้กับผู้เรียนได้เป็นรายบุคคล โดยเฉพาะสำหรับครูระดับประถมศึกษาที่ต้องดูแลนักเรียนจำนวนมาก ทำให้เป้าหมายการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกระทำได้อย่างยากขึ้น เนื่องจากกิจกรรมต่างๆ จำกัดด้วยเวลาที่ต้องจัดขึ้นภายในชั่วโมงเรียนเท่านั้น

ปัญหาเรื่องการสื่อสารการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้รับการแก้ไขโดยการนำเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์สื่อสารเข้ามาใช้ในการสื่อสาร การศึกษา อาทิ สื่อสังคมออนไลน์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ กระดานสนทนา เป็นต้น ทำให้ครูในระดับประถมศึกษาสามารถติดต่อสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนได้นอกเวลาชั้นเรียน เปิดโอกาสให้

โลกทางการศึกษาของนักเรียนกว้างมากขึ้น นักเรียนในระดับประถมศึกษามีโอกาสได้รับความรู้จากผู้สอนมากขึ้น ในส่วนของผู้สอนสามารถจัดทำสื่อการสอนและใช้เครื่องมือสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างความรู้กับผู้เรียนได้มากขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาสร้างความน่าสนใจกับผู้เรียนมากขึ้น รวมทั้งประหยัดเวลาในการอธิบายเนื้อหา และข้อคำถามที่นักเรียนสงสัยบ่อยๆ โดยจัดทำเป็นคลังความรู้และข้อคำถามเพื่อให้ นักเรียนเข้ามาศึกษาได้ด้วยตนเอง และได้รับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน

อย่างไรก็ตาม การนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการสื่อสารการศึกษายังขาดการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ตามหลักการและทฤษฎีการสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกต้อง ทำให้ครูระดับประถมศึกษาที่ใช้งานส่วนใหญ่จึงเป็นการประยุกต์จากการใช้งานในชีวิตประจำวันมาใช้ในการสื่อสารการศึกษา ทำให้รูปแบบการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ยังใช้งานได้ไม่เต็มที่

ปัญหาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่พบในปัจจุบัน พบว่า (1) กลุ่มบุคคลที่มีความรู้ และทักษะการสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ส่วนมากเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมทางด้านของเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษา หรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะบุคคล อาทิ ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (2) เนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาเป็นเนื้อหาใหม่ และมีการปรับเปลี่ยนของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมอย่างต่อเนื่อง แต่ความรู้ส่วนใหญ่เป็นความรู้ด้านการใช้งานทั่วไป ยังไม่ได้มีการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน และ (3) ปัญหาด้านการใช้งานสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสารการศึกษา กล่าวคือ ครูระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดแนวทางการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ปัญหานี้ ทำให้บุคลากรครูในระดับประถมศึกษาของประเทศไทยขาดโอกาสแสวงหาความรู้ และขาดทักษะการใช้งานสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สมควรอย่างยิ่งที่จะมีการถ่ายทอดความรู้ในด้านการสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับบุคลากรครูในระดับประถมศึกษาให้มีความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ดังนั้น ผู้เสนอโครงการวิจัยการตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จึงเห็นสมควรเสนอให้มีการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูในระดับประถมศึกษา และไม่เคยฝึกอบรมเกี่ยวกับการสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยชุดฝึกอบรมนี้จะเป็นแนวทางที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับครูในระดับประถมศึกษาได้มีความรู้ และทักษะการสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน และยังสามารถนำชุดฝึกอบรมทางไกลนี้มาใช้ในการฝึกอบรมนักศึกษาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้สอนในระดับประถมศึกษาให้มีความรู้เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสำรวจความต้องการด้านเนื้อหาสำหรับการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

2.2 เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

2.3 เพื่อประเมินชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

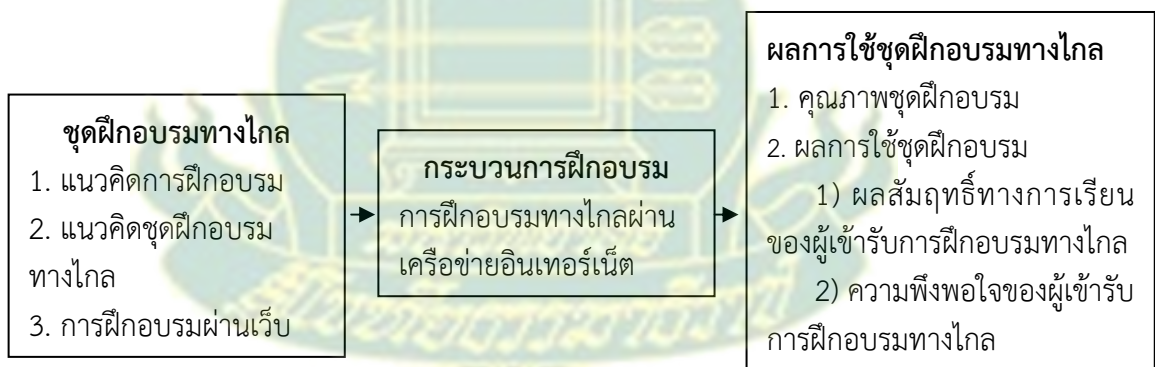
3. สมมติฐานของการวิจัย

3.1 ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ครูมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในระดับเห็นด้วยมาก

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,586 คน

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาสาระ

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ครอบคลุม ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา สำหรับครูประถมศึกษา

5.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

5.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

5.3.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

1) ประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

2) ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ได้แก่

(1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

(2) ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 หมายถึง หน่วยการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย (1) คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม (2) เนื้อหาสาระผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (3) แบบฝึกหัดระหว่างการฝึกอบรม และ (4) การประเมิน คือ การประเมินก่อน ระหว่าง และหลัง ฝึกอบรม

6.2 ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง คุณภาพของชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ที่ได้จากกระบวนการและผลลัพธ์ กล่าวคือ ค่า 80 ตัวเลขแรก หมายถึง คะแนนร้อยละประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ได้จากคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างการฝึกอบรม และ ค่า 80 ตัวเลขหลัง หมายถึง คะแนนร้อยละประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ที่ได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรม การยอมรับประสิทธิภาพ ยอมรับเมื่อเท่ากับเกณฑ์ สูงกว่าและต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน ± 2.5

6.3 ครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ การสอนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในปีการศึกษา 2556 ที่ไม่เคยฝึกอบรมเกี่ยวกับการสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

6.4 ความต้องการด้านเนื้อหาสำหรับการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล หมายถึง นำหลักการ แสดงความเห็นของครูระดับประถมศึกษาที่ให้ต่อข้อคำถาม 5 ระดับ คือ ระดับเห็นด้วยมากที่สุด ระดับเห็นด้วยมาก ระดับเห็นด้วยปานกลาง ระดับเห็นด้วยน้อย และระดับเห็นด้วยน้อยมาก โดยครอบคลุม เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

6.5 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม หมายถึง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนน ก่อนฝึกอบรมกับค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังฝึกอบรมจากการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ หลังจาก การเรียนด้วยชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

6.6 ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล หมายถึง นำหลักการ แสดงความเห็นของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ที่ให้ต่อข้อคำถาม 5 ระดับ คือ ระดับเห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยครอบคลุม (1) ด้านเนื้อหาสาระ (2) ด้านวิทยากร (3) ชุดฝึกอบรมทางไกล และ (4) ด้านประโยชน์ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะนำไปใช้

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ได้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสารการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

7.2 มหาวิทยาลัยได้พัฒนาสมรรถนะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอนในระดับ ประถมศึกษา

7.3 มหาวิทยาลัยได้มีส่วนในการส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมให้ โอกาสในการก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการใช้ในการสื่อสารการศึกษาผ่าน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้สอนในระดับประถมศึกษา